REKEN KAMER UTRECHT

PERSBERICHT

REKENKAMER UTRECHT: MEERDERHEID STEMBUREAUS IN UTRECHT ONTOEGANKELIJK

UTRECHT, 17 april 2024 – Slechts 40% van de Utrechtse stembureaus is toegankelijk voor inwoners met een lichamelijke beperking. Dat blijkt uit onderzoek van de Rekenkamer Utrecht. De gemeente is verplicht om 100% van de stembureaus toegankelijk te maken. Maar nu kunnen mensen met een lichamelijke beperking in de meeste stembureaus dus niet op eigen kracht stemmen. De rekenkamer beveelt de gemeente aan om meer stembureaus toegankelijk te maken. En om de stembureaus strenger op toegankelijkheid te controleren.

Voor het onderzoek *Drempels om te stemmen* schouwde de rekenkamer tijdens de Tweede Kamerverkiezingen op 22 november 2023 151 stembureaus. Daarnaast ging de rekenkamer in gesprek met medewerkers van de gemeente Utrecht.

Met name drempels en deuren problematisch

Ontoegankelijke stembureaus zijn vooral niet zelfstandig te bereiken en/of te betreden. Dat komt met name doordat hoogteverschillen (drempels) niet of niet adequaat zijn overbrugd, deuren te zwaar of te smal zijn en/of doordat kiezers worden gehinderd door obstakels op de route naar het stembureau. Daarnaast zijn er nog regelmatig kleinere knelpunten die voor bepaalde kiezers uit de doelgroep hinderlijk zijn, zoals roosters die vrijwel nooit worden afgedekt. Wandelstokken kunnen daarin blijven haken. Stembureaus zijn (na binnenkomst) veelal wel voldoende bruikbaar. In vrijwel alle stembureaus is voldoende verkeers- en manoeuvreerruimte zodat rolstoelgebruikers de stemtafel, stemhokjes en stembus kunnen bereiken.

Eerdere knelpunten vaak niet volledig opgelost

In 2019 deed de rekenkamer ook al onderzoek naar de toegankelijkheid van stembureaus in Utrecht. Toen was 45% van de stembureaus toegankelijk. De rekenkamer identificeerde bij veel stembureaus knelpunten en deed de aanbeveling om die op te lossen. Maar veel van die knelpunten zijn inmiddels vaak niet volledig opgelost. Zo hebben veel stembureaus nog steeds problemen met drempels die niet of niet goed zijn overbrugd. Bij veel stembureaus zijn er ook

nieuwe knelpunten bijgekomen. Per saldo zijn de stembureaus daardoor niet toegankelijker geworden.

De rekenkamer beveelt daarom aan om op de korte termijn meer stembureaus permanent toegankelijk te maken. Op de langere termijn moet de gemeente blijven streven naar 100% toegankelijke stembureaus. Het doorvoeren van permanente maatregelen zou volgens de rekenkamer voornamelijk gericht moeten zijn op het verhelpen van de vaakst voorkomende knelpunten, zoals te hoge drempels en te zware deuren.

Gemeente communiceert te positief over de toegankelijkheid
Een ander probleem is dat de gemeente te positief over de toegankelijkheid communiceert. Het bedrijf dat de stembureaus voorafgaand aan de verkiezingen namens de gemeente controleert, bepaalt welke maatregelen nodig zijn. Het gaat dan zoal om het aanbrengen van een overbrugging om over een te hoge drempel te komen. Ook doorlopen stembureauleden op de verkiezingsdag een checklist. Zo kan bijvoorbeeld worden voorkomen dat er prullenbakken of andere obstakels in de weg staan.

In de veronderstelling dat het bedrijf en de stembureauleden hun taken goed uitvoeren, merkt de gemeente ongeveer 95% van de stembureaus aan als toegankelijk. Maar de rekenkamer constateert dat het in de praktijk bij het uitvoeren en doorvoeren van maatregelen vaak misgaat. Dan blijkt dat Utrechters met een lichamelijke beperking op hun uitgekozen locatie vaak helemaal niet op eigen kracht kunnen stemmen. De rekenkamer beveelt de gemeente daarom aan op de verkiezingsdag bij een deel van de stembureaus een steekproefsgewijze controle uit te voeren. Zo kan met meer zekerheid over de daadwerkelijke mate van toegankelijkheid worden gecommuniceerd.

Noot voor de redactie
Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Gerth Molenaar, secretaris van de rekenkamer, tel. 06-49754300. Het rapport ‘Drempels om te stemmen’ en meer informatie over de Rekenkamer Utrecht vindt u op https://www.utrecht.nl/bestuur-en-organisatie/rekenkamer/. Mits met bronvermelding (Rekenkamer Utrecht, 2024) kunt u gebruik maken van de figuren uit het rapport (format PDF beschikbaar). Aanvragen via rekenkamer@utrecht.nl.

Stadhuisbrug 1 Utrecht
Postbus 16200, 3500CE Utrecht
030-286 13 91 |
www.utrecht.nl/bestuur-en-organisatie/rekenkamer/